

NME-zine

Tweemaandelijks e-nieuwsbrief over Natuur- en Milieueducatie nr. 8, juni 2004

● [NME-webstek](#) ● [schrijf je in](#) ● [archief](#) ● [schrijf je uit](#) ● [printversie](#) ● [contact](#)

In dit NME-zine

1. **Jeugd en NME:** JeROM breidt virtueel uit
2. **NME internationaal:** Benelux Werkconferenties over NME
NME in de stad: Benelux Werkconferentie Nederland
Gerichte strategieën: Benelux Werkconferentie Vlaanderen
3. **Volwassenen en NME:** databank praktijkvoorbeelden
4. **Milieuzorg Op School:** Themabundel Verkeer
Data logo-uitreikingen
Milieuregelgeving in pdf
5. **Milieuzorg hoger onderwijs:** nieuw project
6. **Vergroening:** scholen doen het
7. **Landbouw en milieu:** duurzame inventaris
8. **Enneemmee:** NME-aanbod, agenda en links

1. Jeugd en NME: JeROM breidt virtueel uit

De webstek voor de doelgroep buitenschoolse jongeren heeft een eigen domeinnaam: www.jeromweb.be
De nieuwe pagina '**hypermobiel**' inspireert je om duurzaam in beweging te blijven: alles over fietsen, openbaar vervoer, eventpools en... ROB, het minder bekende broertje van BOB. De pagina 'consuminder' informeert je over milieuvriendelijke en duurzame aankopen: kringwinkels, eerlijke handel, schone kleren...

JeROMweb start binnenkort een charmeoffensief richting jeugdwerk, jeugdorganisaties en intermediären die met jongeren buiten schoolverband werken.

Cel NME&I, Francis Van den Noortgaete, tel. 02 553 82 30
francis.vandennoortgaete@lin.vlaanderen.be

2. NME internationaal: Benelux Werkconferentie over NME

➡ NME in de stad

De 17de Benelux Werkconferentie '*NME in de stedelijke omgeving: een bijdrage aan leefbaarheid, duurzaamheid en participatie*' van 21-23 april 2004 schetste de Nederlandse ontwikkelingen van NME in de steden. Via praktijkvoorbeelden en methodieken als ecologische stads- en schooltuinen, stadsboerderijen, wijkwandelingen en theterrassen kwamen diverse aspecten van dit thema aan bod: de link met samenlevingsopbouw,

wijkgericht werken, bewonersparticipatie, sociaal leren, ruimtelijke ordening en architectuur, de leefbaarheid van een wijk... Centrale vraagstukken van de conferentie waren de rol van NME in het (groot) stedelijk beleid, het belang van natuur en milieu als onderdeel van leefbaarheid en de grens tussen samenlevingsopbouw en NME.

Een uitgebreid verslag van de conferentie vind je op

www.lerenvoorduurzaamheid.info

Een delegatie van de Vlaamse overheid woonde de conferentie bij. Ook bij hen kan je met je vragen terecht.

Mail hiervoor naar hilde.vanlancker@lin.vlaanderen.be

Jaarlijks heeft er een Beneluxconferentie over NME plaats. Nederland, Luxemburg, het Vlaamse, Brussels hoofdstedelijke en Waalse gewest organiseren ze om de beurt.

➔ Gerichte strategieën

De 18de aflevering van de NME-Benelux Werkconferentie focust op de doelgroep **volwassenen**. De deelnemers krijgen er methodieken en strategieën aangereikt om de burger (beter) te bereiken en **de**

milieuboodschap gericht over te brengen.

Doelpubliek zijn de NME-werkers op het terrein, medewerkers van natuur- en milieuverenigingen, communicatieverantwoordelijken, NME-beleidsmedewerkers, milieu- en duurzaamheidsambtenaren en geïnteresseerden.

De Conferentie heeft plaats van 30 november tot 2 december 2004 in het Conferentiecentrum Bremberg in Haasrode bij Leuven. Het definitieve programma vind je in het volgende NME-zine van 28 september.

Informatie vind je nu al op www.milieueducatie.be onder het luik 'internationaal'. Je kan je eventueel nu al aanmelden bij de *Cel NME&I*, *Hilde Van Lancker*, tel. 02 553 82 24,

hilde.vanlancker@lin.vlaanderen.be

3. Volwassenen en NME: databank praktijkvoorbeelden

Organiseerde je een leuke milieuactiviteit of werkte je organisatie al een natuur- of milieuproject uit voor een volwassen publiek? Misschien kan jouw initiatief andere organisaties inspireren?

Heel wat sociaal-culturele organisaties, buurthuizen of centra voor basiseducatie werken creatief aan natuur en milieu. NME-centra, natuur- en milieuverenigingen, provincies hebben een jarenlange ervaring met natuur- en milieueducatie voor volwassenen. De hoogste tijd dus om die **ervaringen te bundelen en met elkaar te delen.**

Vul daarom de **digitale projectfiche** in. Download ze en stuur ze ingevuld naar muriel.geldhof@lin.vlaanderen.be

De verzamelde activiteiten vind je eind juni op de webstek.

Cel NME&I, *Muriel Geldhof*, tel. 02 553 80 70,

muriel.geldhof@lin.vlaanderen.be

4. Milieuzorg Op School: Themabundel Verkeer

Je wil met je klas of school verder gaan dan de klassieke verkeersopvoeding? Je wenst dat de leerlingen zich vragen stellen over de

manier waarop zij en hun ouders zich verplaatsen? De **nieuwe MOS-themabundel Verkeer voor de basisschool** vertelt je hoe je een autoluwe schooldag organiseert of een schoolvervoerplan ontwerpt. De bundel geeft je volop mogelijkheden om met je leerlingen aan mobiliteit te werken en zoekt met hen naar milieuvriendelijke alternatieven voor de auto.

Je vraagt de themabundel op via de provinciale MOS-begeleiders.

Contactadressen vind je op

www.milieu Zorg opschool.be

MOS-coördinatie, Nele Dillen en Willy Vandermosten tel. 02 553 14 82,

mos@lin.vlaanderen.be

De MOS-themabundel Verkeer ligt vanaf 21 juni klaar. Hij is de derde uit een reeks van vijf. Eerder verschenen al de MOS-themabundels over Afvalpreventie en Water. Die over Natuur op school en Energie volgen.

➔ Data logo-uitreikingen

In het najaar krijgen de scholen die dit schooljaar werk maken van interne milieuzorg opnieuw het MOS-logo uitgereikt. Basisscholen kunnen het eerste of tweede luik van het MOS-logo behalen; secundaire scholen het eerste, tweede of derde luik. De uitreikingen gebeuren provinciaal. Alleen het derde luik van het logo Groene School voor het secundair onderwijs wordt gewestelijk toegekend.

Basisscholen: Vlaams-Brabant (vrij 17/9); West-Vlaanderen (woe 29/9); Oost-Vlaanderen (woe 6/10); Limburg (woe 13/10); Antwerpen (ma 18/10). Datum Brussel nog onbekend.

Secundair: Vlaams-Brabant (do 16/9); West-Vlaanderen (woe 29/9); Brussel (vrijdag 1/10); Oost-Vlaanderen (vrij 8/10); Limburg (vrij 15/10); Antwerpen (ma 18/10).

Gewestelijke logo-uitreiking van het derde luik logo Groene School secundair en hoger onderwijs: vrijdag 22/10.

➔ Milieuregelgeving in pdf

Waarvoor moet onze school een milieuvergunning hebben? Waar blijven we met ons laboratoriumafval? De (niet meer voorradige) brochure 'Vlarempel, ik snap het!' over de milieuregelgeving voor scholen (Vlarem, Vlarea ...) vind je nu ook in pdf-versie op **www.milieueducatie.be** onder 'Vlarempel, ik snap het!'.

5. Milieuzorg hoger onderwijs: nieuw project

Milieuzorg op school stopt niet in het 6de jaar secundair onderwijs. Ook de hogeschool speelt een vooraanstaande rol in de bewustmaking van milieuzorg.

Om de hogescholen bij de start van de invoering van een milieuzorgsysteem te ondersteunen of hen bij het nakomen van hun wettelijke verplichtingen te begeleiden, startte de Cel NME&I het initiatief 'Milieuzorg op de hogeschool'.

Meer hierover vind je op **www.milieueducatie.be** onder de raat 'Milieuzorg hoger onderwijs'.

Cel NME&I, Ilse Rottiers, tel. 02 553 82 39,

ilse.rottiers@lin.vlaanderen.be

6. Vergroening: scholen doen het

Wil je weten wat je erbij wint als je je school vergroent, enkele scholen bekijken die het al doen en kennis maken met mogelijke subsidiekanalen? Raadpleeg de raat 'Vergroening' op www.milieueducatie.be 'Vergroening van de schoolomgeving' is een nieuw project van de Cel NME&I.

Cel NME&I, Sabine Caremans, tel. 02 553 82 16,
sabine.caremans@lin.vlaanderen.be

7. Landbouw en milieu: duurzame inventaris

De laatste versie van de inventaris van initiatieven en instrumenten voor een duurzame landbouw is beschikbaar in pdf-formaat. Voor het up-to-date houden van deze inventaris rekenen we op jouw medewerking. Hou ons op de hoogte als je in het kader van duurzame ontwikkeling initiatieven neemt of instrumenten ontwikkelt. Op die manier krijgt de inventaris meer bekendheid en kan hij anderen inspireren.

De inventaris van duurzame landbouwprojecten vind je op

www.mina.be/inventaris_landbouw.html

In het vorige NME-zine stond een fout adres. Meteen rechtgezet.

8. Enneemmee

Vacatures bij de Cel NME&I

Vanaf 1 september '04 heeft de Cel Natuur- en Milieueducatie en Informatie **drie voltijdse** vacatures.

- Het Natuur- en Milieueducatief Centrum De Helix in Geraardsbergen (Grimminge) werft voor de functie van educator **twee gedetacheerde leerkrachten** aan, niveau onderwijzer of regent.
- Het Bezoekers- en Natuureducatief Centrum De Nachtegaal in De Panne werft een **gedetacheerde leerkracht** aan als educator/programmatieverantwoordelijke, niveau licentiaat.

Meer hierover vind je op www.milieueducatie.be onder het luik 'vacatures'.

➤ Sociale marketing en gedragsverandering

Heel wat organisaties willen het grote publiek nieuwe milieugedragingen aanleren of hen van vastgeroeste gewoonten afhelpen. Die inspanningen vragen veel energie én centen. **Helaas zijn de resultaten meestal gering of van korte duur.**

Leen Lagasse zet in '*Sociale marketing. Instrument voor duurzame gedragsveranderingen bij grote groepen*' de kernprincipes van sociale marketing op een rijtje.

Sociale marketing wil de doelgroep stimuleren om zijn gedrag te veranderen. Het boek diept er verschillende aspecten van uit: de omgevingsanalyse, de analyse van de populatie, het productontwerp, de prijs, de plaats en communicatie. De auteur illustreert de theorie met verschillende praktijkvoorbeelden.

'Sociale marketing. Instrument voor duurzame gedragsveranderingen bij grote groepen', Leen Lagasse, 2004, 288 p, uitgeverij De Boeck, 24,75 EUR.

➤ **Boek Natuurbeheer** ▲

De volledig herwerkte editie van het prachtige lees- en kijkboek '*Natuurbeheer*' bevat bijdragen over natuur en natuurbeheer in Vlaanderen. Een hele schare deskundigen schreven mee aan het boek. Het bevat talrijke voorbeelden, duidelijke schema's en prachtige foto's. De samenstellers bewijzen hoe rijk natuurgebieden zijn en hoe je ze op verantwoorde wijze kan beheren. **Een hebbeding voor elke natuurliefhebber.**

'Natuurbeheer' is een initiatief van ARGUS en Natuurpunt in samenwerking met het Instituut voor Natuurbehoud. Het boek wordt uitgegeven door Davidsfonds, telt 340 pagina's en kost 44 EUR.

Meer info: www.argusmilieu.be

➤ **Subsidies voor milieuprojecten** ▲

Het Electrabelfonds trekt opnieuw 330 000 EUR uit voor de ondersteuning van projecten over lucht, aarde, water, flora en fauna. Personen, groepen of verenigingen die een milieuproject willen uitwerken kunnen hiervoor tot 21 juni hun kandidatuur indienen.

Het Electrabelfonds wordt beheerd door de Koning Boudewijnstichting.

Informatie: *Patricia Van Houtte, Secretaris van het Fonds*, tel. 02 549 02 81 of 02 732 46 01,

vanhoutte.p@kbs-frb.be; www.kbs-frb.be

➤ **De Helix** ▲

➡ **Vossenstreken**

Er schuilt een vos in elk van ons. De tentoonstelling '*Vossenstreken*' vertelt je waarom de vos zowel een lieverd als een vlegel is.

Kruip in het bont van Reinaert, volg hem op zijn zwerftochten en voel hoe de vos leeft.

Van 1 juli tot 22 december 2004 in De Helix, op werkdagen en de zondagen 12/9, 3,10 en 17/10 en 14/11.

➡ **Het leven door een uilenbril**

Het Uilenspel is een stevig gezelschapsspel in aantrekkelijke vormgeving voor 2 tot 4 personen of kleine groepjes. De basisregels van het ganzenspel maken een ingewikkelde uitleg overbodig. De opdrachten per vakje zitten in een handig boekje. Elke deelnemer wordt één van onze vier algemene uilensoorten. Welke kansen en bedreigingen zijn er van jouw soort? Welke voorwaarden stel je aan je omgeving? Hoe is je bouw perfect aangepast aan de jacht op prooidieren? Op een reis doorheen een fictief landschap komen al je ecologische eisen aan bod. Wie komt er eerst aan in het natuurreservaat?

Het Uilenspel kost 12 EUR. Je bestelt het via tel. 054 31 79 50 of

02 553 80 93 of via
www.milieueducatie.be via 'Informatie'.

➔ **Cursus natuurgids**

Wil je bijleren over de natuur in je directe omgeving of met anderen iets voor de natuur doen? Schrijf dan in voor de cursus natuurgids van De Helix en het Centrum voor Natuureducatie. De cursus loopt om de twee donderdagen van 16 september 2004 tot juni 2005, telkens van 9.30 tot 16.30u.

Natuur- en Milieueducatief Centrum De Helix, Hoogvorst 2, 9506 Grimminge (Geraardsbergen), tel. 054 31 79 50
dehelix@lin.vlaanderen.be
www.dehelix.be

➤ **De Vroente** ⬆

Voor gezinnen en groepen werkte De Vroente drie boeiende activiteiten uit:

➔ **De Wekkertocht**

De wekker van De Vroente-begeleider rinkelt op geregelde tijdstippen: het signaal voor gezin, familie- of vriendengroep om een opdracht uit te voeren. Vooraf maak je een eigen toegangskaartje voor de heide. Je noteert de geluiden die je tijdens de wandeling opvangt en zoekt naar diersporen die je met een vlaggetje markeert. Geblinddoekt verken je een boom die je nadien met je handen herkent. Door imitatie van het geluid op een kaartje gaat iedereen op zoek een partner. De Wekkertocht is een aanrader voor wie eens iets anders wil dan alleen maar wandelen.

➔ **Ruud Rups**

Aan de hand van het levensverhaal van Ruud maken kinderen en volwassenen kennis met de ontwikkeling van een vlinder. Ruud bestookt de deelnemers met diverse opdrachten over zijn leefgebied. In zijn schoudertas zitten de attributen voor tien opdrachten: camouflagetechnieken van dieren ontdekken, namen van bomen opzoeken, een lied zingen, een rijmpje bedenken, knutselen met boomstronken. Elke ouder, jeugdleider of leerkracht kan makkelijk met deze tas overweg.

➤ **Fotozoektocht** ⬆

De Vroente bezorgt je een pakketje van twintig foto's over het 'libelpad'. Wie erin slaagt de genummerde foto's in de juiste volgorde te plaatsen, brengt de fotozoektocht tot een goed einde. Bij de foto's hoort een beknopte handleiding, een kaartje van het wandeltraject en een overzicht van de oplossingen. Op de achterkant van de foto's staan 'weetjes' over dingen die je tijdens de wandeling tegenkomt. Van de fotozoektocht bestaat een winter- en zomerversie.

Natuureducatief Centrum De Vroente, Putsesteenweg 129, 2920 Kalmthout, tel. 03 620 18 30, fax 054 31 79 88,
devroente@lin.vlaanderen.be
www.devroente.be

➤ **NME-agenda** ⬆

Een uitgebreide NME-agenda van juni tot en met september 2004 vind je op: www.milieueducatie.be

Daarin onder andere

Activiteiten: Met belgerinkel naar de winkel (tot 30/6); The Green Week Conference (Brussel, 1-4/6); Wereldmilieudag (5/6); Brussels Feest van het leefmilieu (7/6); Dierensporenwandeling met bio-ontbijt in de Kalmthoutse heide (De Vroente, Kalmthout 28/8); Week van de Vervoering (16-26/9); Open Straatdag (19/9); Europese autoloze dag (22/9); Aqua Tech Vakbeurs (28/9).

Vormingen: Composteren (Lier, 10/6); Excursie Natuurzorg Kesselse Heide (Kessel, 14/6); Infosessie Groene energie, een uitdaging? (Hoegaarden, 17/6); Studiedag Grote Landschappelijke Eenheden (Bokrijk, 18/6); Workshops Meten, weten en winnen over afvalkosten (22-24/6); Herfstversie 'Bos in geuren en kleuren' en 'Prikkelende natuur' (De Helix, Grimminge 29 en 30/9), Biotoopstudie bos (De Helix, Grimminge 30/9).

Tentoonstellingen: Beelden in bomen (Bosmuseum Jan van Ruusbroec, Hoeilaart tot 23/5); Opsporing verzocht (De Vroente, Kalmthout tot 31/8); Insecten in de schijnwerpers (Turnhout tot 31/8); Neanderthalers in Europa (Tongeren, tot 19/9); Olympische spelen bij de dieren (Brussel, tot 26/9); Zonne-energie (Kaaihoeve, Zwalm tot 30/9); Illusies in Technopolis (Mechelen, tot 10/10); Van Zwarte Beek tot Groene Vallei (De Watersnip, Koersel tot 31/10); Stadswildernissen (EHA! Antwerpen tot 31/12); Koppen met je kop (Lier, tot 31/12); Kuifjes-Dieren-tentoonstelling (Planckendaal, Muizen).

➤ NME-links ▲

- Portalsite met een ruim aanbod aan internetadressen. De opsplitsing in categorieën maakt zoeken op het web nog eenvoudiger.

www.milieueducatie.be

- De digitale nieuwsbrief van het Steunpunt Milieu en Gezondheid is er. Voortaan bericht de '**Biomonitor**' over het Vlaams Medisch Milieukundig Netwerk waar het Steunpunt deel van uitmaakt. www.milieu-en-gezondheid.be
- Het Nationaal Instituut voor de Statistiek lanceert een **Leefmilieuportaal** dat de gebruiker de weg wijst naar gegevens, statistieken en informatie over de toestand van het leefmilieu in België, Vlaanderen, Wallonië en Brussel met uitgebreide aandacht voor Europa en de wereld. http://statbel.fgov.be/port/env_nl.asp
- Het Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO) regio Leuven lanceert het proefproject '**Water. Alleen maar water.**' in vier secundaire scholen. Alle gezonde informatie over water, melk, frisdrank, fruitsap en andere dranken vind je op www.alleenwater.be of www.logoleuven.be/documents/water.xml
- De beukenbossen van het Zoniënwoud zijn legendarisch maar ook oud. Verjonging door **regeneratiemethodes** dringt zich op. Het Fonds Generale Maatschappij van België bekostigde een onderzoek met bemoedigende resultaten. www.zonienwoud.be
- Het Europees Milieu Agentschap (EMA) verstrekt tijdige, doelgerichte, relevante en betrouwbare informatie over het milieu aan iedereen die betrokken is bij de ontwikkeling en invoering van een **nationaal** of **Europees milieubeleid**. De EMA-website kan je nu raadplegen in de 19 talen van de EU-lidstaten. <http://eea.eu.int/> en <http://local.nl.eea.eu.int/>
- Het '**European Union Eco-label**' is je gids voor groene producten en diensten. De 'bloem' van het keurmerk vind je op producten uit de hele Europese Unie plus Noorwegen, Liechtenstein en IJsland. <http://europa.eu.int/comm/environment/ecolabel>
- De interactieve website '**Help! De EU groeit...**' is het centrale element van de gelijknamige campagne van de Stichting Ryckvelde. De website is thematisch opgebouwd rond stellingen over de EU. Hij zet de troeven en kansen van een groter geworden EU op een rij. www.ryckvelde.be/+10/home.htm
- De file dreigt. Daarom besteedt het Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 tussen de Vlaamse regering en de sociale partners heel wat aandacht aan duurzame mobiliteit. De webstek '**Woon-werkverkeer: op weg naar duurzame mobiliteit**' biedt een overzicht van alle maatregelen die werkgevers en werknemers nemen om het autogebruik in het woon-werkverkeer af te bouwen. www.woonwerkverkeer.be
- Hoe ga je als lokale overheid aan de slag met **milieubewust consumeren**? Op

www.consumptie.novem.nl verneem je welke consumentenbestedingen de meeste milieudruk opleveren. De site reikt bouwstenen aan om lokale projecten duurzaam te oriënteren.

- Nog deze zomer is onze Belgische kust een spectaculaire en leerrijke attractie rijker. **Earth Explorer** is een opwindende en interactieve ontdekkingsstocht langs de vier natuurkrachten van onze planeet: aarde, wind, water en vuur. De attractie verzoent entertainment en wetenschap en wil de wetenschappelijke kennis van de bezoekers vergroten.

www.earthexplorer.be

NME-zine is de tweemaandelijks e-nieuwsbrief van de Cel Natuur- en Milieueducatie en -Informatie (Cel NME&I).

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid, Cel Natuur- en Milieueducatie en -Informatie, Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel, tel. 02 553 80 71, fax 02 553 80 25, nme@lin.vlaanderen.be
www.milieueducatie.be

v.u.: J.P. Heirman, directeur-generaal, administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL)

- Reactie op dit NME-zine? nme@lin.vlaanderen.be
- Kent u nog andere geïnteresseerden? Stuur hen dit NME-zine.
- Het volgende NME-zine verschijnt eind **september 2004**.

De Cel Natuur- en Milieueducatie en -Informatie (Cel NME&I) stimuleert netwerkvorming in de natuur- en milieueducatieve sector en sensibiliseert het brede publiek voor actuele milieuproblemen. Ze doet hiervoor beleidsvoorbereidend werk, moedigt wetenschappelijk onderzoek en professionalisering aan en werkt voor doelgroepen vernieuwende educatieve acties, pakketten en publicaties uit.

Het NME-zine informeert je tweemaandelijks over de evoluties van de natuur- en milieueducatie in Vlaanderen. Het vertrekt naar een 1 500 adressen uit onderwijs, NME-centra, natuur- en milieuverenigingen, administratie, provincies, gemeenten, landbouweducatie, jeugdwerk en sociaal-cultureel volwassenenwerk.